

VALOREM Energies Finland Oy

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen yksittäistapauksessa (YVAL 252/2017), VALOREM Energies Finland Oy, Himotunsuon aurinkovoimahanke, Hankasalmi

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA

HANKE Himotunsuon aurinkovoimahanke, Hankasalmi

HANKEVASTAAVA VALOREM Energies Finland Oy

ASIAN VIREILLE TULO VALOREM Energies Finland Oy on 27.11.2024 pyytänyt Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus) päätöstä siitä, edellyttääkö Hankasalmen kunnan alueelle suunniteltu Himotunsuon aurinkovoimahanke YVA-lain (252/2017) mukaista menettelyä. YVA-harkintapyynnön liitteenä on toimitettu seuraavat asiakirjat:

- YVA-tarve harkintahakemus, Himotunsuon aurinkovoimahanke
- Hankasalmen Himotunsuon aurinkovoimala-alueen luontoselvitys
- Hankasalmen aurinkopuistohankkeen käyttöalueen esiselvitys

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Hankkeen tiedot

Hankkeen tavoitteena on rakentaa enintään noin 52 hehtaarin suuruisen aurinkovoimalan rakentaminen Himotunsuon entiselle turvetuotantoalueelle, Hankasalmen kuntaan. Hankealueelle on mahdollista sijoittaa noin 40 MWp aurinkovoimaa, jolloin vuosittain tuotettavan uusiutuvan energian määrä on noin 40 GWh. Hankealueelle rakennetaan paneelikentät, sähkönsiirtokaapelit, invertterit ja muut voimalan toimintaan liittyvät järjestelmät. Paneelien tarkempi sijoittelu hankealueen sisällä sekä muut tarkemmat suunnitelmat päätetään hankkeen edetessä ja ne esitetään rakennuslupavaiheessa. Tuotannon on suunniteltu alkavan vuoden 2027 aikana.

10.3.2025

Aurinkovoimahanke on tarkoitus liittää voimajohtoliitynnällä hankealueen läpi etelä-pohjoissuunnassa kulkevaan Järvi-Suomen Energia Oy:n 110 kV voimajohtoon (3 kpl 110 kV johtimia). Sopimukset tältä osin tehdään vasta kun hanke on luvitettu.

Vedet vanhalta turvetuotantoalueelta on suunniteltu johdettavan samaa metsäojaa pitkin Pieni-Virmakseen kuin aikaisemmin turvetuotannon aikana. Pieni-Virmaksesta vedet kulkeutuvat Iso-Virmakseen. Matka vanhalta turvetuotantoalueelta metsäojia pitkin Pieni-Virmakseen on noin 900 metriä ja matkaa Iso-Virmakseen on vajaa kolme kilometriä.

Toiminnasta ei synny jätettä. Alueen muuntajissa voidaan käyttää eristeenä ja jäähdytykseen öljyä. Päämuuntajan alle rakennetaan vuotokaukalo. Kaukalo on kuuluu myös öljypaloa hidastavia rakenteita.

Voimalan käyttöön päätyttyä aurinkovoimalan osat voidaan kierrättää. Käytöstä poistetut invertterit ja muuntaja voidaan purkaa osiin ja osa materiaalista kierrättää.

Hankealue

Hankealueesta noin 27 ha on käytöstä poistunutta turvetuotantoaluetta, noin 13 hehtaaria ojitettua metsäaluetta ja muutama hehtaari ojitettua suota sekä noin 7 hehtaaria peltoa. Hankealue on yksityisessä omistuksessa ja hankkeesta vastaava on tehnyt vuokrasopimukset maanomistajien kanssa. Alueelle kulku tapahtuu seututieltä 446 (Kangasniemi- Hankasalmi) johtavaa soratietä (800 m) pitkin.

Hankealue sijoittuu Keski-Suomen maakuntakaavan biotalouteen tukeutuvalla alueella. Hankealue rajoittuu pohjoispuolelta Kulttuuriympäristön veto-voima-alueeseen sekä Matkailun ja virkistysalueeseen. Alueelle ei ole laadittu asemakaavaa. Hankealueen itäisinosa ulottuu noin 40 metriä Niemisjärven alueen rantaosayleiskaava-alueelle. Muutoin hankealueelle ei ole laadittu yleiskaavaa.

Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukaan hankealuetta lähimmät vakituiset asuinrakennukset sijaitsevat hankealueen itäpuolella noin 83 ja 184 metrin etäisyydellä. Alle 500 metrin etäisyydellä hankealueesta sijaitsee lisäksi kolme muuta asuinrakennusta hankealueen lounaispuolella. Lähimmät vapaa-ajan asunnot sijaitsevat Pieni-Virmaksen itäpuolella noin 490 ja 500 metrin etäisyydellä hankealueesta. Muutoin lähialueen vapaa-ajan

10.3.2025

asutus keskittyy Pieni-Virmaksen rannalle ja vakituinen asutus hankealueen länsipuolelle.

Maaperä on selvitysalueella pääosin turvetta ja suoaltaan laidoilla sekalajitteista moreenia. Alueella tai sen läheisyydessä ei sijaitse valtakunnallisissa inventoinneissa tunnistettuja arvokkaita kallio- tai kivikkoalueita, tuuli- tai rantamuodostumia tai arvokkaita moreenimuodostumia. Alueella ei ole havaittu happamia sulfaattimaita.

Hankealueella tai sen hydrologisella vaikutusalueella ei ole VL 2 luvun 11 §:n mukaisia alle 1 ha:n lampia tai järviä, eikä myöskään luonnontilaisia uomia. Hankealue sijaitsee Kymijoen päävesistössä (14) Leppäveden-Kynsiveden alueen (14.3) Kuuhanaveden valuma-alueen (14.37) Iso-Virmaksen valuma-alueella (14.378). Hankealuetta lähin vesienhoidossa luokiteltu vesimuodostuma on Pieni-Virmas (14.378.1.005), noin 180–200 metriä linnuntietä hankealueelta itään (hankealueen itäisimmät peltolohkot). Pieni-Virmas on pintavesityypiltään matala runsashumuksinen järvi (MRh) ja sen ekologinen tila on 3. vesienhoitokaudella arvioitu hyväksi.

Hankealue ei sijaitse pohjavesialueella. Lähin pohjavesialue Halmeniemi (0907702) on tyypiltään muuhun vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue (2) ja sijaitsee noin 5 km hankealueelta länteen.

Hankealueelta noin 700 metriä länteen sijaitsee yksityinen Koivulan luonnonsuojelualue (YSA206051). Lähimmät Natura 2000 -alueet sijaitsevat noin 10 km hankealueelta länteen (FI0900038 Pieni-Kaihlanen SAC/SPA) sekä noin 13 km hankealueelta kaakkoon (FI0500053 Iso-Kylmä SAC/SPA). Hankealue kuuluu Rautalammin reitin Kuhankosken yläpuolen suojeltuun valuma-alueeseen (MUU090023). Lintuvesiensuojeluohjelman lähin kohde on 3,3 km luoteeseen sijaitseva Keskisenlampi (LVO090191)

Hankealueen välittömässä läheisyydessä ei ole arkeologisia kulttuuriperintökohteita taikka valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt (RKY)-kohteita. Hankealueen läheisyydessä ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita.

HANKKEESTA VASTAAVAN ARVIO HANKKEEN MERKITTÄVISTÄ YMPÄRISTÖVAIKUTUKSISTA JA ESITYS HAITTOJEN LIEVENTÄMISESTÄ

Hankkeessa on tunnistettu ympäristövaikutuksia ja lieventämiskeinoja niihin koko sen elinkaaren aikana. Hankealueelle on laadittu kevään, kesän ja syksyn 2024 aikana seuraavat luontoselvitykset: viitasammakkoselvitys, liito-oravaselvitys, pesimälinnustoselvitys, levähtävä linnusto luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys sekä muiden direktiivilajien esiintymisestä. Lisäksi hankkeessa on arvioitu vaikutuksia maankäyttöön ja kaavoitukseen, pinta- ja pohjavesiin, suojelualueisiin, rakennettuun ympäristöön, liikenteeseen, asutukseen sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, maisemaan, muinaisjäänneksiin ja kulttuuriympäristöihin, sekä turvallisuuteen. Hankkeessa on tarkasteltu myös heijastus- ja välkevaikutuksia, pölystä ja melusta aiheutuvia vaikutuksia, ilmastovaikutuksia, kierrätettävyyttä sekä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa.

Luontoselvitysraportin mukaan alueelta ei todettu luontotyyppeihin tai kasvillisuuteen liittyviä erityisiä arvoja, mutta eliöiden osalta selvitysalueen kosteikkopaikoilla sijaitsee luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja viitasammakon ja lummelampikorennon lisääntymispaikkoja. Linnuston osalta selvitysalueen lajistoon ei liity merkittäviä arvoja ja uhanlaisten lajien parimäärä oli selvityksessä matala. Tuotantoalueiden kosteikoille ja niiden ympäristöön keskittyy jonkun verran huomionarvoista lajistoa, etenkin kahlaajia.

Vähäisiä vaikutuksia arvioitiin syntyvän lähinnä rakentamisesta johtuvasta melusta, pölystä ja liikenteestä. Toiminnan aikana näitä vaikutuksia ei arvioidu olevan. Myös maaperävaikutukset ajoittuvat rakennusvaiheeseen. Kasvillisuuden poistaminen alueelta voi edistää eroosiota ja pienhiukkasten määrää ilmassa. Nämä muutokset voidaan kuitenkin katsoa palautuviksi kasvillisuuden kasvaessa uudelleen. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan maaperän eikä vesistöjen happamoitumista, koska alueella ei esiinny happamia sulfaattimaita. Yhteisvaikutuksia hankealueen läheisyydessä toimivien maa- ja metsätaloustoimintojen tai muun teollisen toiminnan ja turvetuotannon kanssa ei todettu myöskään syntyvän.

Lisäksi vähäisiä vaikutuksia kohdistuu alueen virkistyskäyttöön aitaamisen johdosta, alueella ei kuitenkaan arvioida olevan suurta virkistysarvoa. Lisäksi vähäisiä vaikutuksia voi aiheutua heijastus- ja välkevaikutuksista. Käytettävät aurinkopaneelit valmistetaan tummasta valoa sitovasta materiaalista, jonka lasinen pinta on päällystetty heijastamattomalla materiaaalilla

10.3.2025

minimoimaan heijastukset ja maksimoimaan valon imeytyminen. Lisäksi maanmuodot ja metsä estävät heijastusta. Mikäli katsotaan, että lähiasutukselle voisi joissakin tilanteissa aiheutua heijastusvaikutuksia, selvitetään erikseen toimenpiteitä vaikutusten vähentämiseksi.

Hankkeesta aiheutuvia *merkittävimpiä* ympäristövaikutuksia luonnonnon-suojelulailla suojeltujen lajien lisäksi arvioitiin syntyvän rakentamisen aikana alapuoliseen vesistöön, lähiasutuksen maisemaan sekä aitaamisen estevaikutukseen eläimille. Näitä on tarkasteltu seuraavissa kappaleissa tarkemmin.

Viitasammakko ja lummelampikorento

Luonnonsuojelulailla suojellut viitasammakko ja lummelampikorento otetaan huomioon hankesuunnittelussa ja niiden vaikutukset hankkeeseen arvioidaan erikseen.

Nämä kohteet huomioidaan hankkeen suunnittelussa siten, että niiden heikentymistä ei tapahdu. Myös uusien korvaavien kosteikoiden ja altain rakentaminen on mahdollista, mikäli kaikkia muita tuotantoalueella melko hajallaan sijaitsevia lisääntymispaikkoja ei hankkeen suunnittelussa pystytä säilyttämään.

Vesistövaikutukset

Vesistövaikutuksia aiheutuu lähinnä rakennusvaiheessa, kun kiintoainesta lähtee liikkeelle kaivuusta ym. rakentamisesta johtuen. Vaikutuksia kohdentuu Pieni-Virmakseen johtavaan ojaan.

Hankealueelle suunnitellut paneelikokonaisuudet ovat maaperusteiset, mutta maanpintaa ei tulla peittämään vettä läpäisemättömällä pinnoitteella, kuten asfaltilla, jolloin hulevesien osalta ei tarvita erikoisjärjestelyjä. Perustusratkaisut ja pintarakenteet suunnitellaan ja valitaan siten, että vaikutukset alueen vesitaseeseen ovat mahdollisimman vähäiset.

Voimalan rakentamisen ja käytön aikaisia hulevesivaikutuksia ehkäistään ja vähennetään imeyttämällä sadevedet syntypaikalla sekä ohjaamalla vedet tarvittaessa huoltotieojien ja avouomien kautta viivytyspainanteisiin tai –al-taisiin sekä jättämällä paneelimuulirivien ja ajourien alla sijaitseva maaperä mahdollisuuksien mukaan vettäläpäiseväksi. Turvetuotannon aikaisia allasratkaisuja pyritään käyttämään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi. Hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan erityisesti Pieni-Virmakseen kohdistuvien mahdollisten vesistövaikutusten ehkäiseminen.

10.3.2025

Hankealueelle on laadittu erillinen rakennettavuuden esiselvitys, missä on kuvattu kuivatusrakenteisiin tehtävät muutokset ja vesiensuojelussa huomioitavat asiat. Ennen kuivatusrakenteiden tekoa tehdään ojitusilmoitus paikalliseen ELY-keskukseen.

Aitaamisen estevaikutus

Tämänhetkisen arvion mukaan aurinkovoimala-alue tullaan aitaamaan henkilöturvallisuuden, eläinvahinkojen sekä ilkvallan estämiseksi. Tärkeimmät eläimistöön kohdistuvat käytön aikaiset vaikutukset ovat aitaamisesta aiheutuva estevaikutus sekä elinympäristön menetykset. Aitaaminen estää suurempien eläinten liikkumisen alueella.

Elinympäristöjen häviäminen koskee koko hankkeen elinkaarta, ja voimalan elinkaaren ajan vaikutukset arvioidaan olevan alueen suurimpien nisäkäslajien kannalta kohtalainen. Tavanomainen alueella esiintyvä suurnisäkäslajisto joutuu etsiytymään lähimpiin lajikohtaisiin liikkumis- ja lisääntymisalueisiin.

Maisema

Maastokorkotasojen vuoksi hankkeen suurimmat visuaaliset vaikutukset maisemakuvassa syntyvät aurinkovoimalan ympärillä sijaitseville avoimille alueille. Hakatun tai harvennetun harvapuustoisien metsän ja peltoalueen takaa paneelit arvioidaan näkyvän lähimpiin kiinteistöihin. Lähiasutukselle maisemavaikutuksia voidaan pitää kohtalaisina, mutta kokonaisuudessaan hankkeen maisemavaikutukset ovat vähäiset.

Näkymää voidaan lieventää mm. hyvällä suunnittelulla ja jättämällä tai istuttamalla ominaisuuksiltaan sopivaa ei-varjostavaa matala- ja tiheäkasvuista kasvillisuutta hankealueen reunoille, mikäli se on mahdollista.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

Keski-Suomen ELY-keskus on pyytänyt hankkeesta lausunnot seuraavilta tahoilta: Hankasalmen kunta, Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen museo, Jyväskylän seudun ympäristöterveys ja Metsähallitus. Ohessa annetut lausunnot. Lisäksi päätöksenteon tueksi on pyydetty kommentit Keski-Suomen ELY-keskuksen vesi-, luonto- ja maisema- asiantuntijoilta.

10.3.2025

Hankasalmen kunta

Hankkeen jatkosuunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa tulee tuoda selkeästi esiin, miten luontodirektiivin lajien esiintyminen alueella huomioidaan. Luontoselvityksessä todetut lisääntymispaikat sijoittuvat suurilta osin alueille, jotka rakennettavuuden esiselvityksen mukaan vaatisivat kuivatusta ja/tai ojituksen muutoksia rakentamisen mahdollistamiseksi. Hankealuetta tulee tarvittaessa rajata uudelleen, mikäli lisäselvitykset osoittavat, ettei luonnonsuojelulain kieltoa lisääntymispaikkojen hävittämisestä ja heikentämisestä sekä rakentamista voida näillä hankealueen osa-alueilla yhteensovittaa. Direktiivilajien ja luonnonsuojelulain kysymysten osalta toimivaltaisena asiantuntijaviranomaisena toimii Keski-Suomen ELY-keskus.

Pieni-Virmaksen läheisyyden vuoksi suunnittelussa tulee lisäksi kiinnittää erityistä huomiota vesiensuojeluun rakentamisen ja käytön aikaisten vesistövaikutusten estämiseksi. Vesiensuojelurakenteiden suunnittelussa on syytä huomioida myös mahdolliset käytön aikaiset poikkeustilanteet, kuten sammutusvesien johtaminen.

Hankasalmen kunta ei ota kantaa YVA-menettelyn tarpeeseen.

Keski-Suomen liitto

Keski-Suomen liitolla ei ole maakuntakaavoista johtuvaa huomautettavaa asiasta.

Jyväskylän seudun ympäristöterveys

Himotunsuon aurinkovoimahankkeen YVA-tarve harkintahakemuksen yhteydessä on teetetty luontoselvitys sekä käyttöalueen esiselvitys. Ympäristövaikutuksia on selvityksissä arvioitu yleisellä tasolla. Hankealuetta joudutaan kuivattamaan ja ojittamaan merkittävästi eikä vaihtoehtoisten ojitusratkaisujen vaikutuksia alueen elinympäristöön ole vielä tarkemmin arvioitu. Hankealueen pienuudesta ja sijainnista johtuen merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia varsinaisesta aurinkovoimatuotannosta ei aiheutune rakentamisvaiheen jälkeen.

Jyväskylän seudun ympäristöterveys ei näe tässä hankkeessa tarpeellisenä soveltaa YVA-menettelyä, mutta hankealueen jatkosuunnittelussa sekä päätöksenteossa tulee kiinnittää huomioita:

- aurinkovoimahanke tulee toteuttaa niin, ettei hankkeen toiminnasta eikä erityisesti rakennusvaiheessa aiheudu elinympäristöön terveyshaittaa

10.3.2025

- hankealueella tehtävien ojituksien, kuivatusten, mahdollisten maaperän kaivuutöiden vaikutuksista lähikiinteistöjen talousvesikaivojen veden antoisuuksia ja laatua tulee seurata
- huolehdittava hankealueella olevien ojien, mahdollisten laskeuma-altaiden kunnosta ja huollosta koko aurinkovoimahankkeen eliniän aikana
- huomioida mahdolliset pöly-, melu- ja värinävaikutukset lähiasutuksiin etenkin rakentamisvaiheessa
- huolehdittava muuntamoiden vuotokaukaloaltaiden toimivuudesta, riittävydestä ja kunnosta sekä huollosta aurinkovoimahankkeen eliniän
- varautua mahdollisen aurinkovoimala hankealueen tulipalojen ja tulipalon aiheuttamien savukaasupäästöjen osalta

Keski-Suomen museo

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Keski-Suomen museo toteaa, että muinaisjäännökset on esitetty YVA-tarvehankintahakemuksessa asianmukaisesti alueen nykytilasta kerrottaessa oman otsikkonsa alla (5.4 Maisema, muinaisjäännökset ja kulttuuriympäristö) ja vaikutuksissa niille on myös osoitettu oma kappale (6.12 Maisema, muinaisjäännökset ja kulttuuriympäristö). Lähimmät muinaisjäännökset ja merkittävät rakennetut ympäristöt on mainittu tekstissä ja ne esitetään kartalla kuvassa 17. Keski-Suomen museo pitää tätä riittävänä selvityksenä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Hankealueesta se osa, joka sijoittuu nykyisen turvetuotantoalueen ulkopuolelle, on vetistä suomaastoa, jollaista ei pidetä muinaisjäännöksille potentiaalisena alueena siinä mielessä, että tällaiset alueet jätetään inventointien ulkopuolelle maaston vetisyyden vuoksi. Soista kuitenkin tehdään aika ajoin muinaisjäännöslöytöjä (kuten veneitä, rekiä, suksia ja erilaisia vedenalaisia rakenteita) koska aikanaan entisiin vesistöihin uponneet esineet säilyvät suossa. Keski-Suomen museo katsoo, ettei arkeologiselle inventoinnille ole tarvetta eikä myöskään ympäristövaikutuksien arvioinnille arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Keski-Suomen museo kuitenkin muistuttaa, että jos töiden aikana suosta tulee esiin muinaisjäännökseen viittaavaa, on otettava yhteys alueelliseen vastuumuseoon ohjeiden saamiseksi.

Keski-Suomen museo toteaa, ettei aurinkovoimahanke sijoitu osaksi rakennettua ympäristöä, joten Keski-Suomen museolla ei ole tarvetta edellyttää ympäristövaikutuksien arviointia rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Metsähallitus

Metsähallitus ei lausunut asiasta.

10.3.2025

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Annetut lausunnot on toimitettu hankkeesta vastaavalle 3.3.2025 ja niistä pyydettiin vastineet. Hankkeesta vastaava ei nähnyt tarpeelliseksi antaa erillistä vastinetta vaan totesi kaikille yhteisesti, että lausunnoissa esitettyjä näkökulmia pyritään huomioimaan jatkosuunnittelussa mahdollisuuksien mukaan.

KESKI-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää, että VALOREM Energies Finland Oy:n Hankasalmella sijaitsevaan Himo-tunsuon aurinkovoimahankkeeseen ei sovelleta lakia ympäristövaikutusten arvioinnista (YVAL 252/2017).

Päätöksen perustelut

Sovellettavat lainkohdat

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVAL 252/2017) sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset luetaan sovellettavan lain liitteessä 1.

Hankeluettelon kohdan 2 f) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan hankkeisiin, joissa yli 200 hehtaarin laajuisen, yhtenäiseksi katsottavan alueen metsä-, suo- tai kosteikkoluonto pysyväisluonteisesti muutetaan toteuttamalla uudisojituksia tai kuivattamalla ojittamattomia suo- ja kosteikkoalueita, poistamalla puusto pysyvästi tai uudistamalla alue Suomen luontaiseen lajistoon kuulumattomilla puulajeilla.

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 3 § 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 3 § 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

YVA-lain (252/2017) liitteen 1 hankeluettelossa ei ole mainittu aurinkovoimahankkeita. Hankealueen koko 52 ha jää myös selvästi alle YVA-lain hankeluettelon 2 f) mukaisen 200 ha pinta-alarajan. Näin ollen hankkeen osalta tulee harkittavaksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen

10.3.2025

yksittäistapauksessa. Päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 3 § 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2.

Hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne

Hankealue ei ole ristiriidassa maankäytön suunnitelmien kanssa. Sähkösiirtoireitti kulkee hankealueen läpi, mihin on tarkoitus liittyä. Alue ei sijaitse pohjavesialueella tai eikä pohjavesialueita ole hankealueen lähistöllä. Hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole luonnonsuojelualueita tai Natura2000-kohteita. Hankealueen läheisyydessä ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita eikä kulttuurihistoriallisia tai arkeologisia kohteita. Hankealueella ei sijaitse virkistyskäyttöön osoitettuja alueita. Hankealueen läheisyydessä harjoitetaan maa- ja metsätaloutta, joihin hankkeella ei YVA-tarvehakemuksen mukaan arvioida olevan vaikutuksia. Myöskään yhteisvaikutuksia edellä mainittujen toimintojen kanssa ei arvioida syntyvän.

Lähimmät vakituiset asuinrakennukset sijaitsevat suhteellisen lähellä hankealuetta. Aurinkovoimalan rakentaminen voi aiheuttaa lähellä sijaitsevien rakennusten asukkaille rakentamisen aikana melu- ja pölyhaittaa lisääntyvästä liikenteestä ja maarakennustoista johtuen. Voimalan toiminnan aikana kyseisiä vaikutuksia ei synny. Aurinkopaneelien pinnasta voi ajoittain muodostua heijastumista, mitä vähentää alueen muodot ja puusto sekä käytetty pintamateriaali. Edellä mainittujen vaikutusten ei arvioida todennäköisesti olevan laadultaan tai laajuudeltaan YVA-laissa tarkoitettuja merkittäviä vaikutuksia.

Hankkeen sijainti ei todennäköisesti aiheuta laadultaan tai laajuudeltaan YVA-laissa tarkoitettuja merkittäviä vaikutuksia alueen ympäristöön. Aurinkovoimalan sijoittuminen käytöstä poistuvalla turvetuotantoalueelle voidaan pääosin todeta hyväksi ratkaisuksi, koska näin aurinkovoimaa varten ei tarvitse perustaa uutta tuotantoaluetta neitseelliseen ympäristöön. ELY-keskus näkee hyvänä myös hankealueen läpi kulkevaan sähkölinjaan liittymisen. Tämä vähentää uusien väylien rakentamista ja alueen pirstoutumista. Hakemuksen mukaan hankkeen jatkosuunnittelussa selvitetään myös mahdollisuutta yhdistää aurinkovoimatuotanto ja maatalous nykyisillä peltoalueilla. ELY-keskus kannustaa toimijoiden väliseen yhteistyöhön.

Toiminnan luonne alueella kuitenkin muuttuu ja näkyy ympäristössä eri tavalla aikaisempaan toimintaan nähden. ELY-keskus yhtyy hakemuksen

10.3.2025

näkemykseen todennäköisesti merkittävimmistä ympäristövaikutuksista, jotka kohdistuvat maisemaan, eliöstöön ja vesistöön. Vaikutuksia voidaan kuitenkin vähentää tehokkaasti. Kun huomioidaan seuraavissa kappaleissa esitetyt tarkennukset hankkeen jatkosuunnittelussa sekä aiemmin esitetyt selvitykset, kuulemisessa esiin tulleet asiat sekä esitetyt lieventämistoimenpiteet, hankkeesta tai hankkeiden yhteisvaikutuksista ei todennäköisesti aiheudu laajuudeltaan tai laadultaan YVA-lain hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Merkittävät ympäristövaikutukset ja niiden lieventämistoimenpiteet

Vaikutukset maisemaan

Hankkeen merkittävimmät maisemavaikutukset kohdistuvat Pieni-Virmasen avoimeen pelto-, ranta-, asutus- ja virkistysmaisemaan. Maisemaan ja virkistyskäyttöön kohdistuvia vaikutuksia Pieni-Virmasen rantaosayleiskaavoitetulla alueella ei ole arvioitu hankesuunnitelmassa tarkemmin. Arvio tulisi kohdistaa niin rakennettuihin kuin rakentamattomiin asuin- ja lomarakennuspaikkoihin Pieni-Virmasen länsi- ja itärannoilla. Myös vesialueen maisemaan ja virkistyskäyttöön kohdistuvia vaikutuksia on tarpeen arvioida.

Hakemuksen mukaan hankealueelta poistetaan rakentamisvaiheessa ja voimalan käytön aikana paneeleja varjostava ja vahingoittava puusto sekä muu korkeampi kasvillisuus. Hakkuiden ja raivausten sijoittumisesta hankealueella ei ole esitetty YVA-tarveharkintahakemuksessa tarkempaa karttaa ja selvitystä. Aurinkopaneelien arvioidaan kuitenkin näkyvän hakatun tai harvennetun harvapuustaisen metsän ja peltoalueen takaa lähimpiin kiinteistöihin.

Näkymien katkaisemiseksi hankealueella hakattavien alueiden ei tulisi ulottua hankealueen reunaan asti, jotta siellä voidaan säästää riittävä suojapuusto. Nykytilassaan avointen alueiden (turvesuot, pellot, mahdolliset aiemmin avohakatut alueet) kohdalle tulisi vastaavasti jättää riittävästi tilaa suojapuuston istuttamiselle hankealueen sisäpuolelle. Hankealueen hakkuiden ja maansiirtotöiden maisemavaikutuksia on tarpeen arvioida tarkemmin mahdollisessa hankkeen jatkosuunnittelussa. Myös havainnekuvat suunnitelluista paneelikentistä ja muista rakennuksista ja rakenteista olisivat tarpeen maisemavaikutusten arviointia varten, nyt sellaisia ei ole esitetty.

YVA-tarveharkintahakemuksen mukaan lähiasutukselle maisemavaikutuksia voidaan pitää kohtalaisina, mutta kokonaisuudessaan hankkeen maisemavaikutukset ovat vähäiset. Joka tapauksessa YVA-tarveharkintaa varten

10.3.2025

esitettyä hankesuunnitelmaa on tarpeen täydentää ja täsmentää maisemavaikutustenarvioinnin osalta, jos hanke etenee jatkosuunnitteluun. Nykytilaselvitykseen ja havainnollistamiseen perustuen tulisi esittää tarkempi arvio hankkeesta aiheutuvista maisemavaikutuksista. Samoin tulisi esittää suunnitelma vaikutusten lieventämisestä.

Vaikutukset pohja- ja pintavesiin

Hankkeesta tällä hetkellä esitettyjen tietojen perusteella ei voida tarkasti arvioida mahdollisesti hankkeesta aiheutuvia vesistövaikutuksia. ELY-keskus huomauttaa, että Himotunsuon vanhalla turvetuotantoalueella ei ole erityisen hyvin toimivia vanhoja vesiensuojelurakenteita. Tuotannon aikana pintapuomillisina laskeutusaltaina toimivat pumppausaltaalle johtavat levenneetyt ojarakenteet. Tuotantoalueella oli myös käytössä kesäaikainen vesienpumppaus pintavalutuskentälle (paloletkulla), joka sijaitsi pumppausaltaalta (mahdollisesti esiselvityksen kuva 6.) kaakkoon. Tämä tarkoittaa, että hankkeessa tulisi muiden toimenpiteiden yhteydessä panostaa uusiin vesienhallinnan (mm. virtaamansäätöpadot, hankealueen eristysojat) ja vesiensuojelurakenteiden suunnitteluun (mm. pintavalutuskentät, kosteikot ja laskeutusaltaat). Hanke ei saa heikentää vesien ekologista tilaa nykyisestä hyvästä ekologisesta tilasta.

ELY-keskus huomauttaa, että hakemuksesta poiketen Keski-Suomen ELY-keskuksen puolella Himotunsuon lähialueilla (ei Pieni-Virmaksen valuma-alueella) on kaksi toiminnassa olevaa turvetuotantoaluetta. Hakolansuo sijaitsee hankealueen etelärajalta n. 2,5–3,0 km päässä etelään. Kivisensuo sijaitsee hankealueen itäisimmästä kohdasta n. 6,0 km päässä koilliseen. Lisäksi Etelä-Savon ELY-keskuksen puolella Himotunsuolta n. 6–7 km itään sijaitsee toiminnassa oleva Virosensuon turvetuotantoalue.

Rakennettavuuden esiselvityksessä todetaan, että vanha turvetuotantoalue ei ole täysin eristysoitettu. Suunnittelun ja kuormituksen kannalta tulisi hankealueen ulkopuoliset vedet ohjata hankealueen ohitse. Tällä mm. vähennettäisiin hankealueen ojitustarvetta (yleisesti parantaisi virtaaman hallintaa) ja pienennettäisiin vesiensuojelurakenteiden mitoitusta. Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että myös rakentamisaikaiset puuston poistot ja huoltotieverkosto tulee ottaa huomioon kuivatus/vesienhallinta suunnitelmaa laadittaessa.

Esiselvityksessä todetaan, että vanhoja sarkaojia ei voitasi juurikaan hyödyntää (ojitussuunnan muutos) ja lisäksi laskuoja tulisi perata (+lietekuopat). Sarkaojien suunnanmuutos tarkoittaa vanhalla turvetuotantoalueella

10.3.2025

runsaita massojen siirtoja. Tästä aiheutuu riskiä kiintoainekuormituksesta. Suunnitelmista ei vielä selviä onko tarkoituksena täyttää vanhat sarkaojat vai käyttää mahdollisia ojakatkoja. Esiselvityksessä on laskuojan perkauksen yhteydessä esitetty lietekuoppia. Jos kyseessä on laskuoja, joka kerää kaikki vanhalta turvetuotantoalueelta lähtevät vedet (+ mahdolliset ulkopuoliset) niin lietekuopat ovat tuskin kovin tehokas vesiensuojeluratkaisu (laskuojassa kerää vetensä suhteellisen suurelta valuma-alueelta).

Vanhan turvetuotantoalueen vesialtaissa (A1, A2, A3), kostealla tuotantolohkolla (B), eteläosan tuotantolohkojen allasmaiset kosteat päädyt (C1, C2, C3) sekä vähäisempiä määriä pohjoisosan lohkojen kosteammat painanteet (D) oli luontoselvityksessä havaittu viitasammakkoja. Lisäksi lummelampikorentoja havaittiin pohjoisosan keskimmaisessä altaassa (A2). Todennäköisesti esiintyminen myös kahdessa lähialtaassa (A1, A3). Kuivatus/vesienhallintasuunnitelmissa tulisi selvittää kuinka/onko luontoselvityksessä havaittujen luontodirektiivin IV-lajien esiintymisalueita mahdollista käyttää myös virtaaman hallinnan ja vesiensuojelun parantamiseen (esim. kosteikkorakenteet).

Nykyisien alustavien suunnitelmien perusteella hankkeessa ollaan muuttamassa sarkaojien ojitussuuntia sekä tehdään muuten uusia ojitusratkaisuja suhteellisen isolla alueella (hakemuksessa hankealue 52 ha). Alustavien suunnitelmien perusteella on perusteltua tehdä ojitusilmoitus ELY-keskukseen (Vesilaki 5 luku 6 §).

Vaikutukset luontoarvoihin

Hankkeen yhteydessä laadituissa luontoselvityksissä hankealueelta ei ole todettu huomionarvoisia luontotyyppejä tai kasvilajeja. Selvitysalueella todettiin jotakin huomionarvoista pesimälinnustoa kuten kahlaajia. Hakemuksessa on tunnistettu hankkeen kannalta keskeisimmät vaikutukset linnustoon (törmäysriski, elinympäristönmenetys), mutta vaikutuksia alueella esiintyviin lajeihin ei ole arvioitu syvällisemmin. Luontoselvityksessä on ehdotettu linnustolle merkittävien allasalueiden säilyttämistä. Aitaamisen aiheuttama riski muulle eläimistölle on tunnistettu. ELY-keskus muistuttaa, että aitamaiset rakenteet aiheuttavat törmäysriskin myös linnuille, mm. metsäkanalinnuille. Aitaamisen suunnittelussa on suositeltavaa tarkastella mahdollisuuksia vähentää törmäysriskiä esimerkiksi huomiomerkein tai rajoittamalla aitaaminen vain toiminnan kannalta kriittisiin osiin tuotantoaluetta.

Luontoselvityksessä hankealueelta tunnistettiin useita viitasammakon lisääntymispaikkoja, minkä lisäksi tunnistettiin yksi varma ja kaksi

10.3.2025

todennäköistä lummelampikorenon lisääntymispaikkaa alueen pohjoisosasta. Kyseiset lajit kuuluvat luontodirektiivin liitteessä IV mainittuihin eläinlajeihin, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty (LSL 78 §). Mahdolliset kuivatustoimet hankealueella tulevat mitä todennäköisemmin johtamaan alueella esiintyvien direktiivilajien lisääntymispaikkojen heikentymiseen ja jopa häviämiseen. Aluetta kuivattavat toimenpiteet voivat siis mahdollisesti vaatia luonnonsuojelulain mukaista lupaa poiketa kyseisiä lajeja koskevista säännöksistä. Hankkeen jatkosuunnittelussa on suositeltavaa suunnitella vesienhallinnan ratkaisuja niin, että niillä olisi samalla mahdollista lieventää luontodirektiivin lajeille ja mahdollisesti myös linnustolle aiheutuvaa haittaa.

Johtopäätökset ja hankkeen jatkosuunnittelussa huomioon otettavaa

Kun otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne, sekä hanketoimijan selvityksen perusteella edellä todetut seikat ja hankkeen vaikutusten lieventämiseen liittyvät toimenpiteet, hankkeen toteuttaminen ei ennalta arvioiden aiheuta laadultaan ja laajuudeltaan niin merkittävää haittaa, että siihen tulisi soveltaa YVA-lain mukaista menettelyä. Näin ollen YVA-lain 3 §:n 2 momentin mukaista ympäristövaikutusten tapauskohtaista arviointimenettelyä ei sovelleta kyseessä olevaan hankkeeseen.

Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huomioida mitä lausunnon perusteissa ja annetuissa lausunnoissa nousi esiin sekä riittävien ja täydentävien selvitysten laatiminen. Maisemavaikutuksista tehtyjä selvityksiä tulee täydentää esitetyllä tavalla. Hankkeen vesistövaikutukset tulee selvittää huolella ja vesienhallinnan (mm. hulevesi- ja kuivatussuunnitelmat) on laadittava asianmukaisesti sekä tehtävä ojitusilmoitus. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon alueella esiintyvät luontodirektiivin lajit (viitasammakko, lummelampikorento) lsl 78 §:n mukaisesti sekä mahdollisesti tarvittava luonnonsuojelulain mukainen lupa poiketa kyseisiä lajeja koskevista säännöksistä. Hankealuetta tulee rajata uudelleen, mikäli lisäselvitykset osoittavat, että luonnonsuojelulain kieltoa lisääntymispaikkojen hävittämisestä ja heikentämisestä ei voida toteuttaa.

Hankkeen jatkosuunnittelussa on vaikutusten tunnistamisen lisäksi syytä huomioida myös mahdolliset lieventävät toimenpiteet sekä toiminnan päätyminen.

10.3.2025

Lopuksi ELY-keskus huomauttaa, että tämä päätös perustuu ELY-keskukselle toimitettuun hankesuunnitelmaan. Jos hankkeessa tapahtuu muutoksia, joilla voidaan arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia ympäristöön, on YVA-tarvetta harkittava uudestaan.

SELVILLÄOLOVELVOLLISUUS

Hankkeesta vastaavan on sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeensa ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää (YVA-laki 31§).

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 3 §, 11 §, 12 §, 13 §, 37 § sekä liitteet 1 ja 2

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 1 §

Hallintolaki (434/2003) 34 §, 60 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen (YVAL 37 §). Valitusosoitus on tämän päätöksen liitteenä. Valituskirjelmä on toimitettava Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa siitä, kun hankkeesta vastaava on saanut tiedon päätöksestä. Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea muutosta valittamalla. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 37 §:n 1 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta ja hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan (YVAL 37 § 2 mom.).

10.3.2025

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO

Tämä päätös annetaan todisteellisesti tiedoksi hankkeesta vastaavalle ja lähetetään tiedoksi asianomaisille viranomaisille.

Kuulutus sekä kuulutettava päätös ovat kuulutusaikana 10.3.–10.4.2025 yleisesti nähtävillä Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sivulla: www.ely-keskus.fi/kuulutukset/keski-suomi. Tieto kuulutuksesta julkaistaan Hankasalmen kunnan ilmoitustauluilla joko sähköisesti tai muutoin kunnan valitsemalla tavalla.

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Jaana Tuppurainen ja ratkaissut yksikön päällikkö Johanna Viljanen.

JAKELU

Hankasalmen kunta
Keski-Suomen liitto
Keski-Suomen museo
Jyväskylän ympäristöterveys
Metsähallitus

LIITTEET

Valitusosoitus (toimitetaan vain hankkeesta vastaavalle)

MAKSU

Päätöksestä ei peritä suoritemaksua.

LISÄTIEDOT

Jaana Tuppurainen, jaana.tuppurainen@ely-keskus.fi,
p. 0295 024 757

Tämä asiakirja KESELY/3365/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KESELY/3365/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Viljanen Johanna 10.03.2025 13:28

Esittelijä Tuppurainen Jaana 10.03.2025 13:37